

Konstitutionsutskottet

Ink 2026 -06- 18

Dnr 2186-2025/26

Stockholm 2026-06-18

Anmälan till konstitutionsutskottet

Granskning av Finansminister Elisabeth Svantesson och regeringens agerande gentemot Skatteverket i samband med rekonstruktionen av Braathens Regional Airlines (BRA)

Jag vill med stöd av 13 kap. 1 § regeringsformen anmäla regeringens och berörda statsråds agerande för granskning av konstitutionsutskottet. Anmälan avser frågan om regeringen, genom en statssekreterare, otillbörligt har påverkat Skatteverkets handläggning av ett enskilt ärende, i strid med förbudet mot ministerstyre i 12 kap. 2 § regeringsformen och kravet på saklighet och opartiskhet i 1 kap. 9 § regeringsformen.

Solna tingsrätt fastställde i april 2026 en företagsrekonstruktion för Braathens Regional Airlines (BRA), som innebär att cirka 95 procent av bolagets skulder skrivs av. Det är bolagets tredje rekonstruktion på fem år, något som enligt EFN är unikt i svensk affärshistoria. De två föregående rekonstruktionerna har enligt uppgifter i Aftonbladet kostat skattebetalarna 488 miljoner kronor. I denna tredje rekonstruktion skrivs ytterligare cirka 285 miljoner kronor i skulder till staten ned. Sammanlagt har staten på fem år skrivit av fordringar på över 770 miljoner kronor mot en och samma ägarkonstellation. Därtill omfattar processen en skuld till Naturvårdsverket på cirka 50 miljoner kronor avseende utsläppsrätter samt en sanktionsavgift om 83 miljoner kronor som påförts BRA för bristande rapportering. I den här typen av s.k. A-mål är Skatteverket borgenär även för Naturvårdsverkets fordringar, vilket innebär att Skatteverkets beslut att inte överklaga också påverkade Naturvårdsverkets krav.

Skatteverket var inför domstolens beslut starkt kritiskt till rekonstruktionsförslaget. Myndighetens egna jurister bedömde, enligt uppgifter i Aftonbladet och EFN, att möjligheterna att vinna ett överklagande till hovrätten var goda. Skatteverkets rättsliga linje formulerades i skarpa ordalag: "Lösningen för koncernen tycks snarast handla om att genomgå rekonstruktion och att låta andra ta notan för bristande anpassning och bristande finansiering." Trots detta valde Skatteverkets ledning att inte överklaga. Beslutet diariefördes aldrig.

Enligt samstämmiga uppgifter från Aftonbladet och EFN, byggda på flera oberoende källor, föregicks beslutet av direkta påtryckningar. En statssekreterare ska ha kontaktat Skatteverkets ledning med budskapet att myndigheten inte skulle "sätta käppar i hjulet" för BRA, med hänvisning till att bolaget är "strategiskt viktigt för Sverige". Statssekreterarens agerande ska enligt uppgift ha föregåtts av ett telefonsamtal från Jacob Wallenberg personligen till regeringen, något han själv bekräftat.

Skatteverkets dåvarande generaldirektör Katrin Westling Palm ska, enligt samma tidningsuppgifter, ha beslutat att inte överklaga. Endast tjänsteanteckningar upprättades. När medier begärde ut handlingarna ska tjänstemän enligt EFN ha instruerats att justera tjänsteanteckningarna så att de faktiska omständigheterna inte skulle gå att utläsa; enligt uppgifter till EFN vägrade flera anställda att göra detta. Motsvarande missnöje finns enligt samma medieuppgifter på Naturvårdsverket, där man menar att de principiellt viktiga frågorna om utsläppsrätter bör prövas i högre instans.

Av 12 kap. 2 § regeringsformen följer att ingen myndighet, inte heller riksdagen eller regeringen, får bestämma hur en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall ska besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot en enskild eller som rör tillämpningen av lag. Förbudet mot ministerstyre är en av grundpelarna i den svenska förvaltningsmodellen och syftar till att skydda myndigheternas självständighet i den enskilda rättstillämpningen.

Av 1 kap. 9 § regeringsformen följer vidare att förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska iaktta saklighet och opartiskhet samt beakta allas likhet inför lagen.

Om uppgifterna är korrekta reser de allvarliga frågor om huruvida regeringen, genom en statssekreterare, har överträtt förbudet mot ministerstyre genom att framföra synpunkter till Skatteverket på hur myndigheten borde agera i ett pågående ärende av utpräglad rättstillämpningskaraktär. De reser också frågan om regeringen, genom att agera på en enskild näringslivsföreträdarens initiativ till förmån för ett enskilt bolag, har åsidosatt kravet på saklighet, opartiskhet och likabehandling.

Mot denna bakgrund hemställer jag att konstitutionsutskottet granskar följande:

1. Huruvida en statssekreterare, och i så fall vid vilket departement, har varit i kontakt med Skatteverkets ledning i fråga om myndighetens ställningstagande till rekonstruktionen av BRA, och vad som i så fall framförts.
2. Huruvida en sådan kontakt är förenlig med förbudet mot ministerstyre i 12 kap. 2 § regeringsformen, med beaktande av att ärendet rör Skatteverkets rättstillämpning och ställning som borgenär för statens räkning.
3. Vilket eller vilka statsråd som haft kännedom om eller godkänt statssekreterarens kontakter med Skatteverket, och vilket ansvar respektive statsråd har för dessa.
4. Huruvida regeringen eller dess företrädare har tagit emot och agerat på framställningar från Jacob Wallenberg eller andra enskilda näringslivsföreträdare i fråga om BRA:s rekonstruktion, samt hur ett sådant agerande förhåller sig till kravet på saklighet, opartiskhet och likabehandling i 1 kap. 9 § regeringsformen.
5. Hur regeringens beredning och dokumentation av kontakterna med Skatteverket har hanterats, och om handläggningen är förenlig med de krav på spårbarhet och öppenhet som följer av offentlighetsprincipen och god förvaltningssed.
6. Vilka åtgärder regeringen har vidtagit för att försäkra sig om att inga otillbörliga politiska påtryckningar har förekommit mot Skatteverket i ärendet.

Jag anhåller om att Konstitutionsutskottet inhämtar relevant underlag från Regeringskansliet, Skatteverket och Naturvårdsverket, inklusive de tjänsteanteckningar, mejl och övriga handlingar som dokumenterar kontakterna mellan Regeringskansliet och myndigheterna som berör rekonstruktionsbeslutet.

Dag som ovan

Niklas Karlsson (S)